

ТЕОРЕТИКО – КОНЦЕПТУАЛЬНІ ВИМІРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що на початку ХХІ ст. деякі держави опинились на межі виживання саме завдяки розвитку постбіполярної міжнародної системи. Відповідно зросла кількість країн, економічна та соціальна системи яких характеризуються вкрай негативними показниками, що дало підставу називати їх «країнами, які не досягають успіху». Зростання внутрішніх та зовнішніх загроз стабільності національного розвитку для багатьох країн стало реальністю [2, с. 127].

Міжнародна безпека, як і національна безпека, все більше зазнає впливу глобалізації. Вони визначають основні тенденції у світовій економіці та політиці та призводять до радикальних змін у міжнародному середовищі безпеки, яке стає все більш динамічним та суперечливим.

Питання національної та міжнародної безпеки активно вивчаються І.Грицяком, А.Качинським, В.Ліпканом, В.Почепцовим, А.Падерінім, Г.Перепелицею, Т.Стародубом, Г.Ситником, А. Семенченком, О.Суходолієм, І.Храбаном, Л.Чекаленком, В.Чалим та ін. Поте, є ряд питань які потребують вдосконалення.Складність різних факторів, що діють у світовому міжнародному середовищі, вимагає створення нових концептуальних підходів до безпеки [4, с. 12]. Особливістю глобалізаційних загроз та викликів є те, що вони можуть походити з району, який не контролюється окремими державами, але на відміну від геополітичних загроз, формується недержавними суб'єктами, які набирають міжнародну вагу та прагнуть впливати на політику окремих держав.

Деякі дослідники визначають міжнародну безпеку як «стан міжнародних відносин, при якому створюються умови, необхідні для існування і функціонування держав при забезпеченні їх повного суверенітету, політичної та економічної незалежності, можливості протидії військово-політичному натиску і агресії, їх рівноправних відносин з іншими державами» [1, с. 129]. Щодо визначення категорії «національна безпека», то це «стабільність, яка може підтримуватися протягом тривалого часу, стан досить розумної динамічної захищеності особистості, суспільства і держави від найбільш істотних з реально існуючих загроз і небезпек, а також здатність розпізнавати такі виклики і своєчасно вживати необхідних заходів для їх нейтралізації» [3, с. 68].

Таким чином, зазначимо, що при порівнянні особливостей міжнародної і національної безпеки можна зробити висновок, що ці явища соціального життя відрізняються. Міжнародна безпека виражає стан міжнародних відносин, а національна безпека виражає стан держави. Крім цього національна безпека держави націлена перш за все на національні потреби і інтереси, а міжнародна безпека - на потреби і інтереси світової спільноти, які здатні вступати в протиріччя з національними. Саме тому поняття міжнародної безпеки не може ототожнюватися з поняттям національної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексанян А.А. Структура понятий национальной и международной безопасности: общие черты и различие. *Право. Журнал Высшей школы экономики*. 2012. № 4. С. 126-133.
2. Арабаджиев Д.Ю., Сергієнко Т.І. Політична маніпуляція та інформаційно-психологічна безпека в політичних відносинах. *Політикус: Науковий журнал*. Видавничий дім «Гельветика». №2. 2020. С.36-43;
3. Косолапов Н.А. Национальная безопасность в меняющемся мире. *Мировая экономика и международные отношения*. 1992. № 10. С. 67–75.
4. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова; за ред. К. А. Кононенка. К. : НІСД, 2013. – 56 с.